

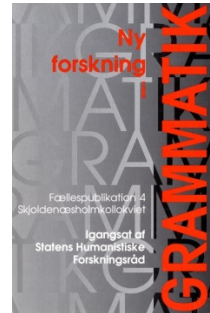
Ny Forskning i Grammatik

Titel: Konnexion og diskursmarkering i komparativt perspektiv.
Teoretiske og metodiske overvejelser.

Forfatter: Gunver Skytte

Kilde: L. Falster Jakobsen og G. Skytte (red.). *Ny Forskning i Grammatik 4*,
1997, s. 159-170

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/nfg/issue/archive>

© Forfatterne og Odense Universitetsforlag 1997

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre numre af Ny Forskning i Grammatik (1993-2012) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Konnexion og diskursmarkering i komparativt perspektiv. Teoretiske og metodiske overvejelser.

Gunver Skytte
Italiensprojektet

1. Problematik

I det følgende ønsker jeg at diskutere en række problemer af teoretisk og metodisk art, som fænomenerne **konnexion** og **diskursmarkering** stiller i en interlingvistisk eller sprogligt komparativ fremstilling, og i det konkrete tilfælde ved en beskrivelse af italiensk vs dansk sprogbrug.

Med henblik herpå er det bl.a. væsentligt at afklare 1) hvilken tilgang der forekommer mest adækvat for emnet, en leksikalsk eller en pragmatisk-funktionel; 2) om der er basis for en skelnen mellem **konnexion** og **diskursmarkering**; samt at formulere 3) en foreløbig arbejdsdefinition af de to fænomener.

2. Foreliggende tilgange

Umiddelbart synes konnexion og diskursmarkering at være givne og velkendte fænomener. Vi kender dem fra de sidste årtiers lingvistiske og specielt tekstlingvistiske og sprogpragmatiske fremstillinger. Begynder man imidlertid et sammenlignende studium af disse arbejder (cf. bibliografien), springer problemstillinger og uoverensstemmelser m.h.t., hvad betegnelserne egentlig dækker over, i øjnene.

Historisk har **konnektorerne** deres oprindelse i den sprogfilosofiske logik, hvor de betegner elementære logiske relationer imellem propositioner, mens **diskursmarkørerne** holder deres indtog med den pragmatiske sprogbeskrivelse og specielt **konversationsanalysen**. Allerede den forskellige videnskabshistoriske oprindelse og den inegale indplacering i forskellige retninger inden for såvel teoretisk som praktisk (didaktisk) sprogbeskrivelse giver anledning til forvirring.

Forvirringen genspejler sig i **terminologien**. Undertiden bruges **konnexion** som overbegreb for de omtalte fænomener med underinddeling i **semantiske** og **pragmatiske** markører (hvor de sidste for en stor del svarer til, hvad der i andre fremstillinger kaldes diskursmarkører eller **diskurssignaler**). Andre fremstillinger tager udgangspunkt i den **ordklasse** eller den **sætningsledfunktion**, som ofte dækker de her omhandlede funktioner, som f. eks. pragmatiske adverbier, tekstadverbier, konnektoradverbier, „Gliederungssignale“, „Abtönungspartikeln“, modalpartikler etc. En glimrende oversigt over det terminologiske virvar og de forskelligartede tilgange, de dækker over, findes hos Alberto Gil, der selv vælger termen **tekstadverbial** som overbegreb for de **adverbialer**, der har konnektor- og modalisatorfunktion i tekstsammenhæng: „Mit dem Namen *Textadverbial* (TA) soll nun im folgenden ein neuer Oberbegriff geschaffen werden, um jene Adverbiale zu erfassen, die eine Konnektor- und Modalisatorfunktion im Textgeflecht ausüben“ (Gil 1995:5). Det er en terminologi, der som mange andre vidner om „arven“ fra sætningsgrammatikken.

Det problematiske er efter min mening netop, at man forsøger at beskrive fænomener, der vedrører sprogbrug i tekstsammenhæng (kotekstuel eller kontekstuel) med begreber lånt fra **sætningsgrammatikken**. Det har delvis sin forklaring i, at flere af størrelserne har en **dobbeltfunktion** (hvilket givet er Gil's udgangspunkt) intra- og interfrasalt, kotekstuel og kontekstuel. Imidlertid er det bemærkelsesværdigt, at de **prototypiske konnektorer** *og, men, eller, så, for* står „uden for“ sætningen.

Flere tilgange benytter, som før nævnt, **ordklassemodellen** og etablerer et inventar af konnektorer eller diskursmarkører for dernæst at beskrive de enkelte størrelses funktion. En iøjnefaldende ulempe ved denne fremgangsmåde er, at langt de fleste enkelte konnektorer eller markører, der indgår i sådanne inventarlistes, har flere funktioner. Endelig indfanger man ikke de tilfælde, hvor en given funktion udfyldes af flerleddede størrelser eller hele sætninger. I sammenhæng hermed kan iagttages en stærkt heterogen underklassifikation af konnektorerne og/eller markørerne, undertiden efter semantiske kriterier undertiden efter pragmatiske kriterier, undertiden med sammenblanding eller kombination af disse.

De fleste fremstillinger undersøger problematikken **monolingvistisk** og ofte også „**monomedialt**“ (d.v.s. begrænset til enten skriftsprog eller talesprog), med det pudsige resultat, at skriftsprogsforskere især koncentrerer sig om **konnexion** (med en udvidet opfattelse af begrebet), mens talesprogsforskere (specielt tilhængere af konversationsanalysen) beskæftiger sig med **diskursmarkering**, hvortil undertiden regnes markører, der af andre kategoriseres som konnektorer.

3. Problematisering med udgangspunkt i paralleltekster på dansk og italiensk

I det foregående har jeg problematiseret begreberne **konnexion** og **diskursmarkering** med udgangspunkt i „forskningstilstanden“. Jeg vil i det følgende fortsætte problematiseringen med udgangspunkt i et konkret tekstmateriale på dansk og italiensk. Jeg benytter hertil eksempler fra den empiriske undersøgelse *Mr. Bean på dansk og italiensk* (se Jansen m. fl. 1996), der omfatter mundtlige og skriftlige tekster på de to sprog, som er produceret på grundlag af samme ikke-lingvistiske input.

Man kunne som udgangspunkt forestille sig (som Nølke 1995¹) at det var ved den sprogspecifikke analyse en komparativ beskrivelse af konnexion og diskursmarkering skulle tage sit udgangspunkt. Imidlertid peger det foreliggende empiriske materiale i retning af mere givende resultater ved anvendelse af en procedure, hvor det monolingvistiske undersøges **samtidig** og i sammenhæng med det interlingvistiske². Endvidere accentueres vigtigheden af at inddrage overvejelser vedrørende **tekstækvivalens** (se Jensen m. fl. 1994). I denne forbindelse illustrerer materialet, at det er oplagt såvel ud fra et interlingvistisk som et intermedialt synspunkt at inddrage **interpunktion** (og afsnitsinddeling) og **prosodi** blandt udtryksformer for konnexion og diskursmarkering.

1: „... ideally all contrastive analyses should proceed in three consecutive stages: 1. Independent analyses of each language (taken separately) within exactly the same conceptual framework. 2. Systematic comparison. 3. (if necessary) derivation of more general principles and/or rules.“ (Nølke 1995: 314)

2: For et andet eksempel på en kombineret tilgang ved komparativ sprogbeskrivelse henvises til Rossari (1994).

Ud fra en **arbejdshypotese** opfattes **konnexion** som den **semantisk-logiske relation mellem propositioner, der kan udtrykkes med konnektorer (og, men, for, eller, så), størrelser, der står uden for propositionen** (på dansk i **forbinderfeltet**). Denne snævre definition udelukker en række sproglige størrelser, der i mange fremstillinger anses for konnektorer, men som jeg i nærværende fremstilling vil henregne til **implicit konnexion** (se specielt **parakonnektorer**, p.166).

På samme måde defineres **diskurmarkering** foreløbigt som **angivelse af metatekstuelle relationer (tekststrukturering) eller interaktionelle, kontekstualiserende relationer (vedrørende afsender, modtager og den ekstralingvistiske kontekst)**.

I det følgende vil jeg først med henblik på eksemplificering af sproglige midler til udtryk af konnexion undersøge, hvorledes **handlingssuccessionen** sikres sprogligt i de udvalgte tekster. Dernæst vil jeg se på et formodet oplagt diskursmarkeringsproblem, nemlig **åbning** (d.v.s. med hvilke sproglige midler kan **start** markeres).

3.1. *Handlingssuccession*

Der er markante forskelle mellem dansk og italiensk, såvel mundtligt som skriftligt, og på det enkelte sprog mellem mundtlig og skriftlig version.

I den mundtlige danske version af Mr. Bean-sekvensen *Julekrybben* foregår successionen i overvejende grad ved *og (så)* eller *og (der)*, som f. eks. i indledningen, efter åbning og baggrundsbeskrivelse:

- (1) *og så kommer han forbi ... og der begynder han så* (DM4A³, 1.4-7)

Konnexionen understøttes af (eller afløses i enkelte tilfælde) **implicit konnexion** ved **handlingsverber eller præsentationsverber i præsens**:

- (2) *der kommer et lille regiment tinsoldater forbi* (DM4A, 1. 10-11)

3: Forkortelsen DM4A henviser til betegnelsen for teksten (her Dansk Mundtlig) i Bean-materialet.

Det skal bemærkes, at den skriftlige transskription af den mundtlige fremstilling, der ved læsning kan virke ret primitiv, i virkeligheden er meget „uretfærdig“ over for talesprogsteksten, som – for en rimelig vurdering og tilfredsstillende undersøgelse – **skal** høres. Den skriftlige transskription er nødvendig og praktisk for arbejdsprocessen, men hvor nøjagtig den end måtte være, yder den aldrig originalversionen fuld retfærdighed. Ved at lytte til originalen forstår man nødvendigheden af den sproglige markering af succession (*og så*), der utvivlsomt skal ses i sammenhæng med den danske intonation, der med sit lidet varierede toneforløb må søge støtte til segmentering gennem andre sproglige udtryksformer. Ved hjælp af *og så* etableres en klar skandering af teksten.

Den italienske mundtlige version af *Julekrybben* afslører et valg af tekststrukturering, der er afvigende fra det danske, nemlig en **scenisk fremstilling** over for den danske **lineære, successive progression** (med valg af fremstilling i successiv præsens), et træk, der er gennemgående i hele undersøgelsesmaterialet. Det er en iagttagelse, som må indgå i overvejelserne vedrørende kontrastiv teksttypologi og tekstækvivalens, hvor formodentlig såvel kognitive som sociokulturelle faktorer kan tænkes at spille ind.

Udgangspunktet for den italienske fremstilling er **scenen** med introduktion af de optrædende i **imperfetto**:

- (3) *allora, abbiamo visto, un filmato, di un comico inglese mister Bean, che era alle prese con un presepio* (IM11 A l. 1-2)

Handlingen videreføres ved hjælp af konstruktioner med verbet *avere* i 1. p. pl. (d.v.s. en videreførelse af åbningskontekstualiseringen *abbiamo visto*)⁴ + objekt udfyldt af **nomina actionis**, hvor dansk har **handlingsverbum med agerende subjekt**:

- (4) *quindi abbiamo il passaggio di una banda* (IM11A, l. 8-9)
- (5) *så kommer der en hel flok får ind* (DM4A, l. 13)

4: D.v.s. handlingen er set ud fra den betragtede tilskuers synsvinkel.

Over for den højfrekvente og uvarierede anvendelse af *og så* ved konnexion i den mundtlige danske handlingssuccession er den italienske version mere varieret og anvender *e, e poi, quindi, alla fine*, ligesom den kontinuative relativsætning (*che poi*) og asyndetisk parataxe er hyppig. Generelt er det på italiensk 1) hyppigere, at konnektoren *e* udelades (hvilket utvivlsomt sker i samspil med den italienske stærkt varierende intonation, der gør det lettere at skelne enkeltsekvenser uden brug af eksplicit konnektor), ligesom 2) der er større variation i brug af konnektorer eller **parakonnektorer** (se i det flg., p.168), et træk, som muligvis skal fortolkes sociokulturelt. Der synes at være langt større tendens til at overføre **skriftsprogsvaner** på talesproget, selv i en kommunikationssituation, hvor der er søgt tilvejebragt en høj grad af situationsækvivalens. Resultatet er en lidt højere grad af formalitet på italiensk end på dansk, med højere grad af planlægning og elaborering, hvilket bl.a. giver sig udslag i færre tøvemekanismer og tilfælde af **reformulation**, og meget **kortere** tekster (et træk, der er helt generelt).

Vedrørende de to skriftsprogtekster gælder det for både dansk og italiensk, at forekomsten af explicitte konnektorer er langt mindre end i talesproget. I dansk er der noget større variation i valget af „parakonnektor“: *og derefter, i det samme, endelig* etc. over for talesprogets *og så*. Også teliske adverbier ses i skriftsprogsteksterne:

- (6) *Først marcherer en deling soldater frem ... . Ud med dem igen.* (DS7B, l. 11-12)

I den italienske tekst bemærkes foruden varieret brug af konnektorer implicit konnexion ved **infinite former**:

- (7) *Giunto davanti al proprio tavolo, si siede* (IS13A, l. 5)

samt ved tegnsætning (kolon er meget hyppigt brugt i italiensk skriftsprog for at angive f. eks. **forklaring, motivering** eller **reformulation**):

- (8) *ma si rivela estremamente maldestro: dopo aver appoggiato una velina su una pagina del libro, starnutisce fragorosamente e sporca il libro* (IS13A, l. 17-19)

3.2. Åbning

De **mundtlige** tekster starter typisk med en diskursmarkør, it. hyppigst *allora* (eller *okay – okay, allora – dunque – okay, dunque*) og dansk hyppigst *okay*⁵ (eller, som i den foreliggende tekst, *ja* eller *godt – okay, nå men*), der på én gang er et signal til modtager (interaktionelt) og et tekstsekventielt åbningsignal.

Efter det egentlige åbningsignal følger en **kontekstualisering**, karakteriseret ved brug af deiktiske elementer (pronominalform, tempus, 1. p. pl.):

(9) *det var ...*

(10) *abbiamo visto ...*

Formodentlig kan vi her udpege ækvivalente strategier til kontekstualisering i forbindelse med „åbning“ af en tekst (passage fra ekstralingvistisk kontekst eller situation til tekst), jf. radio-, tvsprog:

(11) *Det var Peter Hansen, der sang ...*

(12) *Abbiamo ascoltato Luciano Pavarotti ...*

I begge tilfælde hænger konstruktionsvalget tydeligvis også sammen med forskellige fokaliseringsstrategier, der er betinget af sprogsystemet.

I de skriftlige tekster er brugen af interaktionelle kontekstualiserende elementer mindre hyppige. Det mest udbredte er på begge sprog at forsyne teksten med en overskrift eller **titel**, der kan siges at have en tekststrukturerende funktion (svarende til: „her følger en historie om ...“). Alternative strategier er den introducerende form:

(13) *Un uomo entra in una biblioteca ...*

5: Forsøgspersonerne er alle studerende på 1. eller 2. år, d.v.s. de fleste er i begyndelsen af tyverne.

eller kontekstualiserende deiktiske elementer, der forudsætter en fælles viden/oplevelse hos afsender og modtager:

(14) *In questo secondo filmato ...*

4. Foreløbige konklusioner

4.1. *Sprogsystem vs sprogbrug*

Ved den leksikalske tilgang, d.v.s. den tilgang, der opererer med sammenligning mellem gloser, f.eks. *så – poi, nemlig – infatti* o.l. indfanges ikke det samspil, der udspiller sig mellem **sprogsystem** og **sprogbrug** i det enkelte sprog. Mulighederne for udnyttelse af den **implicitte konnexion**, d.v.s. logisk-semantiske relationer mellem propositioner, der indirekte lader sig udlede af andre sproglige fænomener, skal utvivlsomt ses i sammenhæng med karakteristiske træk i sprogsystemet eller **sprogtypologiske karakteristika**. Italiensk har i kraft af sin udprægede fleksionelle karakter (der udgør en markant forskel fra dansk) større muligheder for tekstuel udnyttelse af kohæsion, og dermed også implicit konnexion. For talesprogets vedkommende kan man formodentlig ikke se bort fra et samspil med det prosodiske mønster (en ofte overset faktor i sprogtypologiske fremstillinger). Den varierede tonehøjde på italiensk, der danner basis for en distinktiv prosodi, synes også umiddelbart at give større mulighed for implicit konnexion.

Inden for de rammer, der er betinget af det specifikke sprogsystem, er der i sprogbrugen variationsmuligheder, som hænger sammen med sociokulturelle faktorer, som f.eks. retoriske traditioner, der også slår igennem i undervisningssystemet, og som kan give anledning til interlingvistiske forskelle i fremstillingsform og registervalg i situationer, der iøvrigt er næsten identiske.

4.2. *Konnexion vs diskursmarkering*

Den komparative analyse af det empiriske materiale (som ganske kort er eksemplificeret i det foregående) peger på det hensigtsmæssige i at skelne mellem **konnexion** og **diskursmarkering**.

Konnexionen fremtræder som en funktion på det „horisontale“ tekstniveau, der medvirker til at sikre **tekstualitet**, og helt præcist den semantisk-logiske relation mellem propositioner. Denne **interpropositionelle funktion** understreges ved den **anatoriske** karakter, som kan iagttages ved de størrelser, som jeg tentativt eller som arbejdshypotese vil benævne **parakonnektorer** (f. eks. *derefter, i det samme, derfor* etc.), samt i et vist omfang ved andre af de sproglige elementer, der medvirker til implicit konnexion.

Som tidligere omtalt medregner flere fremstillinger også størrelser, der har en funktion **inde** i sætningen, til **konnektorerne**. Det gælder f.eks. for Gil's '**Diskursbrücke**' (Gil 1995), som jeg ikke skal diskutere nærmere her. Meget almindeligt anses størrelse som *derefter, således, jo, nemlig, altså* og leksikalske ækvivalenter på andre sprog for konnektorer. Med udgangspunkt i Diderichsens feltinddeling af sætningen (Diderichsen 1962), og specielt problemer omkring det danske (polyfunktionelle) *så*, skal jeg argumentere for det hensigtsmæssige i at skelne mellem interpropositionel og intrapropositionel funktion i forbindelse med konnektorfunktionen. Jeg har valgt at definere konnexion som en **interpropositionel** funktion, d.v.s. den kan udfyldes af sproglige størrelser, der står **uden for** sætningen, og i det diderichsenske skema i **forbinderfeltet**. Iflg. Diderichsen gælder det for dansk *og, men, eller, samt, for, thi, så*. Sammenholder man disse med Halliday/Hasan (1976), der som en art **prototypiske konnektorer** opererer med AND (additiv), YET (adversativ), SO (kausal) og THEN (temporal), rejser der sig et problem vedrørende den **temporale** konnektor. Det er nemlig kun dansk **konsekutivt så**, der kan optræde i forbinderfeltet, hvorimod det danske *så* med temporal funktion har plads i **fundamentfeltet** (cf. ordstilling), altså intrapropositionelt. Cf.:

(15) *Mr. Bean har glemt sit bogmærke, så han kommer tilbage efter det*

(16) *Mr. Bean sætter sig ned, og så giver han sig til*

Jeg vil ikke i denne sammenhæng gå ind på en diskussion af temporale konnektors status i forbinderfeltet ved bisætninger, men blot stille det spørgsmål, om temporal succession ikke er implicit i et narrativt tekstforløb?:

- (17) *Peter trådte ind i stuen. Alle hilste på ham. Han satte sig ned og gav sig til at konversere etc.*

Det temporale adverbium *så* kan, specielt i talesproget, tjene til at fremhæve eller „udbygge“ konnektorfunktionen (*og så*). Led i **sætningens begyndelse** (d.v.s. **inde** i sætningen, og på dansk i fundamentfeltet), der tjener til at præcisere konnexionens semantisk-logiske funktion, vil jeg kalde **parakonnektorer**. Formålet med denne afgrænsning er at give en præcis definition af konnektoren. Konnexionen kan være implicit, men angivet indirekte ved parakonnektoren i fundamentfeltet, samt som i det flg. eks. også ved en yderligere angivelse af implicit konnexion, præsentationsverbet:

- (18) *Så kom der en flok får ind ...*

Diskursmarkering forekommer typisk ved **kontekstualisering**, d.v.s. i de situationer, hvor tekstens forankring i den „ydre verden“ (den konkrete situation og den ekstralingvistiske kontekst i videste forstand) expliciteres, typisk ved indledning (åbning) og slutning, samt ved **brud** i informationsstrukturen. Det kan beskrives som et „vertikalt“ indgreb i tekstforløbet, der udgøres af kontekstualiserende „lag“ uden på den egentlige informationsstruktur. Disse „lag“ kan sammenlignes med den klassiske lingvistik's **modus**-begreb⁶, der dækker over fortællerens eller en optrædende persons synsvinkel. I nyere tid er Ducrot's **polyfoni**-teori (Ducrot 1984) blandt de mest velegnede beskrivelsesmodeller.

Over for konnexionens anaforiske karakter kan fremhæves diskursmarkeringens **deiktiske** karakter. Der indgår typisk en eller anden form for kontekstuel **deixis** i diskursmarkering.

Klassifikationen af diskursmarkering er yderst problematisk og skal ikke diskuteres i nærværende fremstilling. En elegant løsningsmodel, der tager højde for kompleksiteten findes i Bazzanella (1994), som går ud fra en overordnet distinktion mellem **metatekstuelle** og **interaktionelle** funktioner. Som den foregående analyse har vist (ved **åbning** i

6: Teorien om „mental spaces“ er en anden måde at beskrive samme fænomen på.

mundtlige tekster), må det hertil føjes, at der er situationer, hvor de to funktioner optræder kombineret.

Den komparative analyse peger endvidere i retning af det givende i at studere såvel konnexion som diskursmarkering ud fra et **kognitivt** og **kommunikativt** synspunkt: fra **funktion** til **strategi** til **valg af sprogligt udtryk** (Skytte under udg.). Ved en sådan tilgang tilgodeses variationsbredden i den sproglige udtryksform, således at f. eks. ækvivalente funktioner af deiktisk brug af f.eks. modalpartikler på dansk og tempus på italiensk bliver synlig. Cf.:

(19) *Mr. Bean kommer tilbage. Han har jo glemt sit bogmærke.*

(20) *Mr. Bean ritorna. Aveva dimenticato il segnalibro.*

I eks. (19), der ligesom eks. (20) er konstruerede, forenklede eksempler på grundlag af autentiske eksempler, har *jo* funktion som interaktionel markør, der bekræfter sandhedsværdien over for modtager ved at henvise til kon- eller kotekst (= 'som du og jeg allerede ved iflg. den sproglige eller situationelle sammenhæng'). En ækvivalent funktion dækkes i dette tilfælde af den italienske **trapassato prossimo**.

Generelt rejser de danske modalpartikler ved deres faste placering i nexusfeltet dels spørgsmål om sammenlignelighed med andre elementer i verbalhelheden på italiensk dels spørgsmål om sammenlignelighed med andre diskurssignaler på italiensk. Problematikken er betydelig mere kompleks end det her antydede, og den vil blive genoptaget i anden sammenhæng.

Som titlen antyder, har hensigten med nærværende arbejde været at **vis** problemstillinger i en igangværende forskningsproces, hvorimod det ikke prætenderes at fremlægge **færdige** fortolkninger.

Henvisninger:

- Bazzanella, Carla. 1994. *Le facce del parlare. Un approccio pragmatico all'italiano parlato*. Firenze: Biblioteca di italiano e oltre. La Nuova Italia.
- Diderichsen, Paul. 1962 [1946]. *Elementær Dansk Grammatik*, København: Gyldendal.
- Ducrot, Oswald. (1984). *Le dit et le dire*. Paris: Les éditions de minuit.
- Gil, Alberto. 1995. *Textadverbiale in den romanischen Sprachen: eine integrale Studie zu Konnektoren und Modalisatoren im Spanischen, Französischen und Italienischen*. Frankfurt am Main: Peter Lang.
- Halliday, Michael A. K./Hasan, Ruquaiya. 1976. *Cohesion in English*. London: Longman.
- Jansen, Hanne/Jensen, Bente Lihn/Jensen, Eva Skafte/Korzen, Iørn/Polito, Paola/Skytte, Gunver/Strudsholm, Erling. 1996. „Mr. Bean – på dansk og italiensk“, „Mr. Bean – in danese e in italiano“. *Rapport om en empirisk undersøgelse. Rapporto su un'indagine empirica*. København: Romansk Institut.
- Jensen, Bente Lihn/Korzen, Iørn/Skytte, Gunver. 1994. Tekst, teksttypologi og tekstækvivalens i kontrastivt perspektiv, in Durst-Andersen, Per og Nørgård-Sørensen, Jens (edd.), *Ny forskning i dansk grammatik. Igangsat af Statens Humanistiske Forskningsråd. Fællespublikation 2. Liselejesymposiet 1994*. Odense: Odense Universitetsforlag. 73-90.
- Nølke, Henning. 1995. Contrastive and argumentative linguistic analysis of the French connectors **donc** and **car**. *Leuvense Bijdragen*, 84. 313-28.
- Rossari, Corinne. 1994. *Les opérations de reformulation. Analyse du processus et des marques dans une perspective contrastive français-italien*. Berne: Peter Lang.
- Skytte, Gunver (under udg.). Référence et prédication: le cas de l'infinif. Considérations pour une approche interlinguistique. In *Actes du colloque Prédication, Assertion, Information, Uppsala 6-9 juin, 1996*.